

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 5/2018-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. júna 2018 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Mojmíra Mamojku prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Kristínou Piovarčiovou, Štúrova 20, Košice, pre namietané porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 317/2016 a jeho uznesením z 28. júna 2017 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3 Co 317/2016 z 28. júna 2017 porušené boli.

2. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3 Co 317/2016 z 28. júna 2017 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 312,34 € (slovom tristodvanásť eur a tridsaťštyri centov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Kristíny Piovarčiovej, Štúrova 20, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 5/2018-11 z 23. januára 2018 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 317/2016 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a jeho uznesením z 28. júna 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že „*Sťažovateľka sa ako žalobkyňa v konaní proti žalovanému [REDAKOVANÉ]... vedenom pred Okresným súdom Košice I pod sp. zn. 15C/70/2008 o zaplatenie sumy 4.647,15,- Eur, domáha svojich práv a rozsudkom súdu prvej inštancie sp. zn. 15C/70/2008-391 zo dňa 10.05.2016 bolo rozhodnuté, že procesná strana žalovaného bola zaviazaná, aby zaplatila žalobkyňi - sťažovateľke sumu 1.746,15,- Eur, s 5,5% úrokom z omeškania ročne z dlžnej sumy od 27.04.2016 do zaplatenia, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.*“.

3. O odvolaní strán sporu proti uvedenému rozsudku súdu prvej inštancie krajský súd rozhodol napadnutým uznesením tak, že rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Sťažovateľka vytkla porušenie ňou označených práv napadnutým konaním a napadnutým uznesením krajského súdu, keďže krajský súd podľa nej rozhodol spôsobom, ktorý je v rozpore so zákonom a s poukazom na § 390 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), mal vo veci meritórne rozhodnúť. V predmetnej veci totiž krajský súd ako súd odvolací už raz rozhodoval uznesením č. k. 11 Co 676/2014-302 z 29. júna 2015, ktorým bol zrušený rozsudok súdu prvej inštancie a vec bola vrátená súdu na ďalšie konanie.

5. Poukázala na to, že *„Odňatie práva sťažovateľke v danom konaní (denegatio iustitiae), ku ktorému došlo práve vynechaním, resp. opomenutím aplikácie ust. § 390 Civilného sporového poriadku zo strany Krajského súdu v Košiciach, napriek tomu, že v predmetnom uznesení súd cituje viacero ustanovení Civilného sporového poriadku (§365, §380, §470), spôsobilo stav, že namiesto meritórneho rozhodnutia vo veci samej ako logického a zákonného výsledku odvolacieho konania rešpektujúceho Civilný sporový poriadok, vec stále nie je právoplatne skončená, sťažovateľka sa nevie domôcť plnenia, ktorého sa v danom konaní domáha.“*.

6. Sťažovateľka v závere svojej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1) Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní sp. zn. 3Co/317/2016 a jeho uznesením zo dňa 28.06.2017 porušené bolo.

2) Uznesenie Krajského súdu Košice sp. zn. 3Co/317/2016 zo dňa 28.06.2017 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3) Sťažovateľke [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 1.500,- €, ktoré je Krajský súd v Košiciach povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4) *Krajský súd v Košiciach je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania na účet jej právnej zástupkyne, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.*“

7. Na výzvu ústavného súdu sa podaním sp. zn. 1 SprV 336/2018 zo 16. marca 2018 doručeným ústavnému súdu 20. marca 2018 vyjadril k sťažnosti predseda krajského súdu, v ktorom uviedol nasledujúce:

„Sťažovateľka vytýka odvolaciemu súdu porušenie označeného ústavného práva uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3 Co 317/2016 zo dňa 28.6.2017, ktorým bol zrušený rozsudok okresného súdu, hoci podľa sťažovateľky v zmysle ust. § 390 CSP mal odvolací súd meritórne rozhodnúť.

Zo spisu Okresného súdu Košice I sp. zn. 15C/70/2008 je zrejmé, že proti rozsudku Okresného súdu Košice I zo dňa 10.05.2016 (č. 1. 391 spisu) podala žalobkyňa odvolanie dňa 10.júna 2016, t.j. za účinnosti zák. č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.).

Vec bola predložená Krajskému súdu v Košiciach na rozhodnutie o odvolaní dňa 25.8.2016. t.j. už za účinnosti Civilného sporového poriadku.

Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd teda prejednával vec v čase účinnosti zák. č. 160/2015 Z. z. CSP, ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. júla 2016.

Podľa § 470 ods.1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 470 ods.2 CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

Keďže odvolanie žalobkyne bolo podané pred 1. júlom 2016, krajský súd posúdil vec podľa právneho stavu existujúceho v čase podania odvolania (dňa 10. júna 2016). teda podľa príslušných ustanovení O.s.p.

Dôvodom pre takýto postup (bola a) je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov CSP o spravodlivej ochrane porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán odvolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej právnej úpravy procesného práva (Článok 2 ods.1,2 CSP), ako aj o potrebe ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Článok 3 ods.1 CSP).

Dovolíme si nesúhlasiť s námietkou sťažovateľky, že odvolací súd v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 317/2016 porušil jej ústavné práva a osobitne, že uznesením zo dňa 28. júna 2017 porušil ustanovenie § 390 CSP.

Odvolací súd neporušil ust. § 390 CSP, lebo o odvolaní žalobkyne rozhodoval podľa O.s.p. za použitia § 470 ods.2 CSP.

K ďalším výhradám sťažovateľky ohľadom porušenia § 390 CSP odvolacím súdom, žiada sa nám poznamenať, že zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods.1 CSP a § 470 ods. 2 CSP konštatujeme, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (vid' § 470 ods.1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých odvolaní (podaných do 30. júna 2016), ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (vid' § 470 ods.2 CSP).

V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej, právnej úpravy o odvolaní a odvolacom konaní sa v prípade týchto odvolaní nemôžu uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami.

Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri odvolaniach podaných od uvedeného dňa.

Opačný záver by bol, podľa nášho názoru, porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (vid' tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL ÚS 36/1995).

Pre aplikáciu ust. § 390 CSP neboli splnené zákonné podmienky vzhľadom na procesné vady, ktorými trpelo konanie na okresnom súde a ktoré, hoci boli okresnému súdu vytknuté v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení (č. k. 11 Co 676/2014 - 302 zo dňa 29.6.2015), okresný súd neodstránil, a teda nerešpektoval právny názor odvolacieho súdu.

Súd ani po vrátení veci neodstránil vytýkané vady žaloby a neustálil tak predmet konania a jeho rozhodnutie bolo opätovne nepreskúmateľné.

Bez ustálenia predmetu konania pritom nie je možné vo veci riadne zistiť skutkový stav a vo veci rozhodnúť. Vymedzenie predmetu konania je totiž základným predpokladom pre konanie.

Konanie na súde prvej inštancie teda trpelo tak závažnými vadami, ktorých odstránenie by v odvolacom konaní nebolo možné napraviť.

V odvolacom konaní súd preskúmava správnosť rozhodnutia súdu a konania, ktoré mu predchádzalo, čo nepochybne predpokladá, že predmet konania je žalobou riadne vymedzený a je neprípustné, aby sa predmet konania zisťoval až v odvolacom konaní. Žalobu v odvolacom konaní už nemožno ani meniť (§371 CSP).

Odstraňovanie vád žaloby, týkajúcich sa kvantitatívnej a kvalitatívnej stránky predmetu konania, neprináleží odvolaciemu súdu a tento nedostatok nemožno pominúť ani poukazom na ust. § 390 CSP.

Aj ust. § 390 CSP treba v zmysle Čl.3 CSP vykladať v súlade s Ústavou SR a princípmi, na ktorých spočíva CSP.

Konanie na súde má totiž byť nielen rýchle, ale musia v ňom byť rešpektované aj ostatné základné princípy Civilného sporového poriadku, t.j. ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty (Čl. 2 ods.1 CSP), strany sporu majú v konaní rovné postavenie, spočívajúce v rovnakej miere možností uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem prípadu, ak povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzené nerovnovážne postavenie strán sporu (Čl. 6 ods.1 CSP), súdne konanie sa zásadne začína na návrh strany sporu , pričom predmet konania určujú strany sporu postupom ustanoveným zákonom (Čl. 7 ods.1 CSP), nie súd, ako sa to stalo v tomto prípade, strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podoprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu (Čl. 8 CSP).

Vzhľadom na vyššie uvedené a berúc do úvahy aj to, že súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol a odvolanie žalobkyne bolo podané ešte za účinnosti O.s.p., pričom odvolací súd vydal v predmetnej veci zrušujúce uznesenie prvýkrát od účinnosti CSP, ústavnú sťažnosť sťažovateľky považujeme na neopodstatnenú. “

8. Predseda krajského súdu vo vyjadrení vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej sťažnosti v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. K vyjadreniu krajského súdu zaujala na základe výzvy ústavného súdu stanovisko aj právna zástupkyňa sťažovateľky. Táto vo svojom podaní doručenom ústavnému súdu 6. apríla 2018 uviedla:

„K vyjadreniu Krajského súdu v Košiciach vo veci samej uvádzam, že s jeho námietkami nesúhlasím. Nesúhlasím najmä s tvrdením, že ustanovenia z. č. 160/15 Z.z. Civilného sporového poriadku, účinného od 1.7.2016, sa nemôžu v plnom rozsahu uplatniť od uvedeného dňa v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Nesúhlasím ani s tvrdením Krajského súdu Košice, že uplatnením novej právnej úpravy, by došlo k porušeniu právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, práve naopak. § 390 Civilného sporového poriadku umožňuje odvolaciemu súdu, aby sám vo veci samej rozhodol, ak rozhodnutie súdu I. inštancie bolo už raz odvolacím súdom zrušené, vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a ak odvolací súd koná a rozhoduje o odvolaní proti novému rozhodnutiu súdu I. inštancie. Táto situácia nastala aj v súdnej veci OS Košice I sp.zn. 15C 70/2008.

Civilný sporový poriadok dáva odvolaciemu súdu nástroje, na základe ktorých môže sám odstrániť prípadné vady konania. V zmysle § 384 ods. 1, 2 CSP, môže odvolací súd v potrebnom rozsahu zopakovať dokazovanie sám, alebo môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých stranou, ak ich nevykonal súd I. inštancie, hoci ich strana navrhla. Môže tak urobiť za podmienok uvedených v § 366 Civilného sporového poriadku, najmä s poukazom na § 366 písm. a, c).

V zmysle § 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku, na prejednanie odvolania môže odvolací súd nariadiť pojednávanie, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo ak to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Odvolací súd tento postup nevyužil ani čiastočne.

Poukazujem na doterajšiu judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky v podobných veciach, najmä na Nález sp.zn. III. ÚS 379/17 - 35 zo dňa 25.10.2017. V zmysle tohto Nálezu je odvolací súd povinný postupovať v zmysle § 390 CSP a rozhodnúť o merite veci, t.j. potvrdiť rozsudok súdu I. inštancie alebo v zmysle § 388 Civilného sporového poriadku zmeniť rozhodnutie súdu I. inštancie.

Z dôvodu, že odvolací súd nepostupoval zákonným spôsobom, nebol dosiahnutý účel zakotvený v § 390 CSP, ktorým je zrýchlenie konania rozhodnutím v merite veci, ale naopak priebeh konania pri rozhodovaní o uplatnenom nároku opätovne spomalil.

... Postup odvolacieho súdu možno hodnotiť ako nedostatočne efektívny, ktorý zásadným spôsobom ovplyvnil dĺžku konania vedeného na súde I. inštancie.

Poukazujem aj na to, že konanie sa vedie od 30.4.2008, t.j. už 8 rokov, sťažovateľka je prestarlou osobou, [REDAKOVANÉ], t.j. v súčasnosti už 80 ročnou a dlhodobo žije v stave právnej neistoty. “

10. Právna zástupkyňa sťažovateľky tiež vyslovila súhlas s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej sťažnosti v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

11. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

12. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

15. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

16. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má podať jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

17. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy) (napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01).

18. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

19. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre pravidelne pripomína, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

20. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

21. Všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

22. Uvedené zásady týkajúce sa odôvodnenia súdneho rozhodnutia a vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodíť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci. Preto z týchto hľadísk posudzoval ústavný súd aj sťažovateľkou napadnuté uznesenie krajského súdu.

23. Úlohou ústavného súdu bolo preto preskúmať, či požadované limity spravodlivého súdneho konania boli v prípade sťažovateľky dodržané a či sa náležité posúdenie jej veci odrazilo v jasnom a zrozumiteľnom zodpovedaní všetkých právnych a skutkovo relevantných otázok, teda aj v náležitom odôvodnení namietaného rozhodnutia.

24. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s priebehom súdneho konania vo veci sťažovateľky, sťažnostnou argumentáciou, ako aj obsahom vyjadrenia krajského súdu k sťažnosti a stanoviskom sťažovateľky k tomuto vyjadreniu sústredil svoju pozornosť na posúdenie možnosti porušenia základných práv sťažovateľky v príčinnej súvislosti s opomenutím aplikácie § 390 CSP krajským súdom v odvolacom konaní.

25. Podľa § 389 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom, c) súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom, alebo d) nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo ak také dôvody neexistovali.

26. Podľa § 390 CSP odvolací súd sám rozhodne vo veci, ak a) rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo už raz odvolacím súdom zrušené, vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a b) odvolací súd koná a rozhoduje o odvolaní proti novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie.

27. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že nová zákonná úprava civilného procesu účinná od 1. júla 2016 prirodzene so sebou prináša a bude prinášať nutnosť riešenia aplikačných otázok novokoncipovaných zákonných pravidiel postupu všeobecných súdov v civilnom sporovom, mimosporovom i správnom súdnom konaní. Je potrebné zdôrazniť, že riešenie aplikačných otázok vyvstávajúcich z novej právnej úpravy primárne patrí do právomoci všeobecných súdov a akýkoľvek zásah ústavného súdu vo vzťahu k riešeniu týchto otázok je limitovaný zistením závažného procesného excesu zo strany všeobecných súdov majúceho za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu.

28. Preto aj v posudzovanom prípade ústavný súd sústredil svoju pozornosť na prípadnú existenciu takéhoto procesného excesu v postupe krajského súdu, keď tento

napriek výslovnému príkazu obsiahnutého v § 390 CSP, aby vo veci sám rozhodol (keďže išlo o odvolací prieskum nového rozsudku prvoinštančného súdu po zrušení jeho skoršieho rozsudku v odvolacom konaní), vo veci sám nerozhodol, ale odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

29. Podstatnou otázkou v danej veci aj vzhľadom na obsah vyjadrenia krajského súdu je aplikácia § 390 CSP účinného od 1. júla 2016 v odvolacích konaniach, v ktorých bolo odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu podané v čase účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, t. j. pred 1. júlom 2016 v spojení s dostatočnosťou odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k tejto otázke.

30. Ústavný súd konštatuje, že výklad zachovania účinkov odvolania podaného za účinnosti starej procesnej úpravy s poukazom na § 470 ods. 2 CSP tak, ako bol tento vyjadrený v stanovisku krajského súdu k sťažnosti, resp. priamo premietnutý do napadnutého uznesenia krajského súdu, vybočujú z rámca ústavne konformného výkladu. Princíp zachovania účinkov úkonov, ktoré v konaní nastali pred účinnosťou novej procesnej úpravy civilného konania vyjadrený v § 470 ods. 2 CSP je doplňujúcim k princípu okamžitej aplikácie ustanovení Civilného sporového poriadku vyjadreného v § 470 ods. 1 CSP. V danom prípade aplikácia § 470 ods. 2 CSP nesporne znamená zachovanie účinkov odvolania podaného za účinnosti starej procesnej úpravy spočívajúcich v odvolacom prieskume odvolaním napadnutého prvostupňového rozsudku. Tento zachovaný účinok odvolania žiadnym spôsobom nepochybňuje okamžitú aplikáciu príkazu obsiahnutého v § 390 CSP.

31. Ústavný súd zároveň konštatuje, že absencia čo i len minimálneho odôvodnenia aplikácie intertemporálnych ustanovení Civilného sporového poriadku v napadnutom uznesení krajského súdu (keď krajský súd dôvody vyjadril len vo svojom stanovisku k sťažnosti) je tak závažným nedostatkom napadnutého uznesenia, ktorého intenzita sama osebe zakladá porušenie sťažovateľkou namietaného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to napriek tomu, že posudzované uznesenie krajského súdu nie je konečným rozhodnutím vo veci, a s dôrazom na to, že samotná výroková časť napadnutého uznesenia vybočuje z rámca ústavnej konformity.

32. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd uzatvára, že opomenutie príkazu vyplývajúceho z § 390 CSP, aby odvolací súd sám vo veci rozhodol, a to bez akéhokoľvek odôvodnenia tohto opomenutia krajským súdom, zakladá danosť takého procesného excesu zrušujúcim uznesením odvolacieho súdu, v príčinnej súvislosti s ktorým bolo porušené sťažovateľkou namietané základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

33. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

34. Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, bolo pre dovŕšenie ochrany porušených práv potrebné využiť aj právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, resp. podľa § 56 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde, a preto ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

35. V ďalšom postupe je krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde). Krajský súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho dorúčením (§ 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde).

III.

36. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

37. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

38. Sťažovateľka v sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 1 500 €, čo odôvodnila nezákonnosťou napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorý nevydal vo veci meritórne rozhodnutie v zmysle príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku, čím bola zmarená jej snaha dosiahnuť definitívny verdikt s poukazom na dĺžku trvania sporu a jej vek.

39. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

40. Ústavný súd pri rozhodovaní otázky priznania finančného zadost'učinenia aplikoval zásadu spravodlivosti, zohľadnil konkrétne okolnosti prípadu a zároveň sa riadil úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou.

41. Ústavný súd primerané finančné zadost'učinenie nepriznal, pričom vychádzal z toho, že po vyslovení porušenia základných práv sťažovateľky na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie sa náprava dosiahne zrušením napadnutého uznesenia krajského súdu, vrátením veci na ďalšie konanie a tým, že krajský súd je v ďalšom konaní viazaný právnym názorom ústavného súdu.

42. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Právna zástupkyňa sťažovateľky si uplatnila trovy konania, ktoré vyčíslila v celkovej sume 312,34 €.

43. Ústavný súd priznal sťažovateľke trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou pozostávajúce z odmeny advokátky, a vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/6 z výpočtového základu.

44. Sťažovateľkou uplatnená suma trov konania neprevyšuje sumu vypočítanú ústavným súdom, preto ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov konania v požadovanej sume.

45. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

46. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. júna 2018